

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองในทุกด้าน เพราะการศึกษาช่วยสร้างพลเมืองให้เป็นกำลังคนที่มีสมรรถภาพ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญแก่การศึกษาและทุ่มเทงบประมาณในด้านการศึกษามาก ซึ่งตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 (2520 - 2524) รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนงานการศึกษานอกโรงเรียนมากยิ่งขึ้น โดยตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อรับผิดชอบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา รักการทำงาน และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ 2520 : 1-7)

จากเหตุที่ประชาชนอาศัยอยู่กระจายไปในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในสภาพทางภูมิศาสตร์ อาชีพและเศรษฐกิจ อันเป็นผลให้เกิดความแตกต่างกันในด้านปัญหาและความต้องการในการดำรงชีวิต ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนด้วย ดังนั้นการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะให้บริการท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนตามภาคต่าง ๆ ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานในระดับภูมิภาค เพื่อช่วยเหลือกระทรวงศึกษาธิการศึกษาข้อมูล สถิติ ข้าราชการทางการศึกษาผู้ใหญ่และแขนงวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการ อันจะทำให้สามารถจัดการศึกษาผู้ใหญ่ได้สนองความต้องการเฉพาะท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการศึกษานอกโรงเรียน ม.ป.ป. : 17)

จะเห็นได้ว่าผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นประชาชนของชาติประมาณ ร้อยละ 80 ยังต้องการความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น วิชาสามัญ วิชาชีพ และการหา ความรู้ด้วยการศึกษาด้วยตนเอง โดยเฉพาะในัจจุบันได้มีวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ประชาชนยังตามไม่ทัน จึงจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดหาศูนย์กลางในการค้นคว้าเกี่ยวกับ ความรู้ เทคนิคใหม่ ๆ ไว้ป้อนหรือให้ความรู้กับประชาชน โดยเฉพาะในชนบทให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้นการตั้งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค จึงเป็นหน่วยงานที่ เป็นตัวแทนกรมการศึกษาออกโรงเรียนในระดับภาค ซึ่งในการนี้กรมการศึกษา ออกโรงเรียนไม่สามารถจะจัดให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด เป็นศูนย์ปฏิบัติงาน วิชาการ ค้นคว้า สาขิต ทดลอง และขณะเดียวกันก็มีหน้าที่มากมายในการให้บริการกับ ประชาชนด้วย นอกจากนี้แล้วจะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณมากในการที่จะกระจาย งบประมาณไปตามจังหวัดต่าง ๆ เพื่อค้นคว้า ทดลอง การจัดการศึกษาออกโรงเรียน ฉะนั้นกรมการศึกษาออกโรงเรียนจึงได้มอบให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเป็น ศูนย์กลางในการค้นคว้า ทดลอง และเป็นแหล่งทางวิชาการในการจัดการศึกษา ออกโรงเรียนให้เหมาะสมกับแต่ละภาค และผลของการค้นคว้า ทดลอง จะได้นำ เผยแพร่ให้กับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดต่อไป

ด้วยเหตุดังกล่าวศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค จึงเป็นศูนย์ที่ดำเนินงาน การศึกษาออกโรงเรียนที่เกี่ยวกับงานด้านวิชาการ วางแผนการดำเนินงาน ตลอดจน ให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการให้กับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ที่อยู่ในความ รับผิดชอบของแต่ละภาค ตามที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาใน สถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษาออกโรงเรียน พ.ศ. 2524 (กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบ) ได้กำหนดให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงาน คูดูแล ให้คำปรึกษาในด้านวิชาการการศึกษาออกโรงเรียนในเขตรับผิดชอบดังนี้

1. เพื่อวางแผนพัฒนาวิชาการสำหรับงานการศึกษาออกโรงเรียน
2. เพื่อส่งเสริมและดำเนินการวิจัย ค้นคว้า และรวบรวมสถิติ ข้อมูล

ทางการศึกษา

3. เพื่อพัฒนารูปแบบ ทดลอง และสาขิตโครงการการศึกษาออกโรงเรียน

4. เพื่ออนุมัติหลักสูตรระยะสั้น พัฒนา และให้บริการหลักสูตร แบบเรียน เอกสาร ส่งเสริมการอ่าน โสตทัศนอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ

5. เพื่อดำเนินการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาผู้บริหาร วิทยากร ผู้สอนและ ผู้รับผิดชอบ การพัฒนาบุคลากรในงานการศึกษาออกโรงเรียน

6. เพื่อดำเนินการประเมินมาตรฐานการศึกษา วัสดุ ประเมินผล ติดตามและรายงานการศึกษา

7. เพื่อเผยแพร่งานศึกษาออกโรงเรียนและให้ความร่วมมือและสนับสนุน แก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาออกโรงเรียน

จากระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค จะเห็นได้ว่าหน้าที่มีลักษณะเป็นงานวิชาการและมีการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอีกด้วย แต่จากการประชุมประจำปีของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัด เฉพาะในเขตภาคเหนือเมื่อวันที่ 2-6 กรกฎาคม 2524 ที่ประชุมได้เสนอแนะ ให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคมีบทบาทในการปฏิบัติงาน พอจะสรุปได้ว่า (ศูนย์ การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ 2524 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

1. ในด้านการสนับสนุนงานการศึกษาออกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคในฐานะที่เป็นแหล่งวิชาการ ควรเน้นหนักกิจกรรม และหารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพให้มากขึ้น เพื่อให้ฝ่าย ปฏิบัติได้นำไปใช้ให้ทันเหตุการณ์

2. ในด้านการสำรวจและการวิจัย ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคควรจะมีกลุ่มบุคลากรที่มีทักษะในการศึกษาความต้องการของประชาชนอย่างเพียงพอ และสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือแก่จังหวัดในยามที่ต้องการได้

3. การดำเนินงานศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคในบางฝ่ายยังไม่สนองต่อ ความต้องการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดตามบทบาทและหน้าที่อย่างแท้จริง และนอกจากนี้แล้ว ยังได้มีคำปรารภของ เพ็ญจันทร์ คัคณานติกดิลก ผู้แทนฝ่ายวางแผน การศึกษา กองโครงการสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในการอภิปรายเรื่อง "กระจกส่ององค์การศูนย์ภาค" ซึ่งได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "บทบาทของศูนย์ภาคยังคงคลุมเครือและยังคงเหมือนกับการซ้ำกับศูนย์จังหวัด จึงควรแยกแยะให้ชัดเจนว่าในการให้บริการแก่ประชาชนในชนบท ศูนย์ภาคจะมีบทบาทอย่างไร จะส่งเสริมและสนับสนุนงานศูนย์จังหวัดอย่างไร" (เชิญจันทร์ คัลนานตคิลก, อภิปราย)

สำหรับในด้านกรปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตั้งแต่ปี 2519 เป็นต้นมา ได้มีผู้ทำการประเมินผลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค คือ ฝ่ายแผนงานและวิจัย กองการศึกษาผู้ใหญ่ (2521 : 77-79) ได้ทำการประเมินผลคุณภาพของบุคลากรศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค ผลปรากฏว่าอัตรากำลังแต่ละศูนย์มีน้อยกว่าที่กำหนดและคุณวุฒิสั้นใหญ่ก็ยังไม่ตรงกับหน้าที่ปฏิบัติงาน ส่วนหัวหน้างานนั้นยังขาดความรู้และเข้าใจในการปฏิบัติงานอีกมาก ซึ่งก็สอดคล้องกับที่ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2522 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เกี่ยวกับบุคลากร ผลปรากฏว่าบุคลากรของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังไม่เพียงพอและขาดประสบการณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการประเมินที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้ง 2 เรื่องนั้น บุคลากรที่ใช้เป็นตัวอย่างในการประเมินส่วนใหญ่จะเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ดังนั้นผลการประเมินนี้เท่ากับเป็นผลสะท้อนถึงการปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคได้ในลักษณะหนึ่ง ส่วนผลการวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคนั้น จตุพร สุทธิวิวัฒน์ (2522 : 62-63) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาการจัดและการดำเนินงานกิจกรรมทางค่านิยมโครงการทดลองและโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค" ผลการวิจัยพบว่า การจัดและการดำเนินงานกิจกรรมโครงการทดลองและโครงการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นและจากผลการประเมินของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้ง 2 เรื่อง และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับโครงการทดลองและโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคนั้นจะเห็นได้ว่าทั้ง 3 เรื่องเป็นเรื่องที่ยังไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางวิชาการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคโดยตรง และจากการสำรวจเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ก็ยังไม่ปรากฏว่า

มีใครได้ศึกษาการดำเนินงานทางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
 ๓ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารายละเอียดทางวิชาการของ
 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓ ซึ่งงานวิชาการ เป็นหน้าที่หลักของศูนย์การศึกษานอก
 โรงเรียนภาค ๓ ที่จะต้องเป็นหลักในการพัฒนางานทางวิชาการการศึกษานอก
 โรงเรียนของแต่ละภาคและจังหวัดต่าง ๆ โดยผู้วิจัยศึกษารายละเอียดทางวิชาการ
 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓ ตามทัศนะของข้าราชการศูนย์การศึกษานอก
 โรงเรียนจังหวัดซึ่งเป็นผู้รับบริการงานวิชาการจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓
 และข้าราชการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓ ซึ่งก็เป็นผู้ปฏิบัติงานวิชาการโดยตรง
 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความลำเอียงในแง่ของการปฏิบัติงานจึงได้ศึกษาความคิดเห็นจาก
 ทั้งผู้รับบริการและผู้ปฏิบัติงานวิชาการ โดยศึกษาในลักษณะคาดหวังและคิดว่าศูนย์
 การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓ ได้ปฏิบัติงานวิชาการตามสภาพที่เป็นจริงอย่างไรบ้าง
 ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและหาจุดยืนทางวิชาการของศูนย์การศึกษา
 นอกโรงเรียนภาค ๓ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังและการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททาง
 วิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓ ตามทัศนะของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่
 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคาดหวังและความแตกต่าง
 ของการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓
 ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และ
 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับการ
 ปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓
 ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
 และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ๓

แนวเหตุผลและสมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนะหรือความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลซึ่งย่อมจะมีความแตกต่างกันไปดังนี้

สุธา จันทเอน และสุรางค์ จันทเอน (2520 : 103-112) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ทุกคนมี แต่ในระดับที่แตกต่างกัน ส่วนโสภา ชูพิบูลชัย (2521 : 151-161) ได้ให้ความเห็นว่าความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของกลุ่มบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสังคมที่แตกต่างกัน ก็ย่อมมีความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแตกต่างกันด้วย ดังนั้น Getzet, and Others (1968 : 77) ได้กล่าวไว้ว่า ความคาดหวังของกลุ่มคนย่อมแตกต่างกันไป เพราะต่างก็มีความคิดและความต้องการต่างกันด้วย เหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

1. ความคาดหวังที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคแตกต่างกัน

อนึ่ง เนื่องจากทัศนะของบุคคลต่างกันดังที่กล่าวแล้วและประกอบกับผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ต่างก็ความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคในสภาพที่แตกต่างกัน เพราะผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคก็เป็นผู้ดูแลนโยบายงานวิชาการของภาค เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคก็เป็นผู้ปฏิบัติงานวิชาการของภาค ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดก็เป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติในระดับจังหวัด ส่วนเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดก็เป็นผู้ที่จะให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัด และเป็นผู้ให้บริการงานวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

2. การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตามทัศนะของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคแตกต่างกัน

ในด้าน การเปรียบเทียบความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงนั้น ได้มีผู้วิจัยไว้บ้างแล้ว ผลปรากฏว่า สมบุญ มากบุญ (2524 : 34-36) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทศึกษานิเทศก์ ในทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 7" โดยศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่งมีตัวอย่างประชากรคือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนราษฎร์สายสามัญเขตการศึกษา 7 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานการเงิน การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานวิชาการ ในการบริหารงานโรงเรียนราษฎร์ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของผู้บริหารและของครูที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้ง 4 ด้าน

ประมวล รัตนวงศ์ (2519 : 53-58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของนักการศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา" โดยศึกษาถึงบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังทางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตัวอย่างประชากรได้แก่ ครู ครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ผู้บังคับบัญชาเหนือครูใหญ่ และคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยครอบคลุมงานบริหารด้านวิชาการ 5 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล การนิเทศ และการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังทางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครู ครูใหญ่ ผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นครูใหญ่ และคณะกรรมการการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

3. ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดแตกต่างกัน

4. ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
แตกต่างกัน

5. ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
แตกต่างกัน

6. ความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาค ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนภาคเท่านั้น

2. ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ข้าราชการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ

3. การวิจัยเน้นการศึกษาระดับความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับบทบาททาง
วิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค โดยศึกษาจากทัศนะของข้าราชการ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ ทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ทัศนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
ทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ทัศนะของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
ความคาดหวังที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาค
การปฏิบัติจริงที่เกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนภาค

ขอทกลงเบื้องต้น

1. ตัวอย่างประชากรในการวิจัย ทอบคำถามทุกข้อในแบบสำรวจด้วย
ความจริงใจ

2. อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน
ของบุคคลในแต่ละกลุ่ม คือ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ไม่มีผลต่อการเปรียบเทียบทัศนะที่
เกี่ยวกับความคาดหวังและการปฏิบัติจริงที่คอบทบาททางวิชาการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

3. ถือว่าการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค มีลักษณะ
คล้ายคลึงกัน ตามที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับหน้าที่ความ
รับผิดชอบ ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
การจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ.2524

งานวิชาการ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการวางแผน ปรับปรุง ริเริ่ม
ส่งเสริม แนะนำ ทดลอง ค้นคว้า เผยแพร่ อบรม ประเมินผล ในด้านการศึกษา
นอกโรงเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาครับผิดชอบ

ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่คาดคะเนว่าสิ่งนั้นควรจะเป็น
หรือมีพฤติกรรมอย่างไร

การปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ
และการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติอยู่

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค
ที่ตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรม
การศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ.2524 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2524 ซึ่งมีจำนวน
ทั้งสิ้น 4 ศูนย์ ดังนี้

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ
 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง
 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
 จังหวัด ที่ตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษาในสถานศึกษา
 สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ.2524 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2524

ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นและสิ่งที่ได้จากการเห็นและประสบการณ์
 วิชาการ หมายถึง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
 จังหวัดและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ซึ่ง

ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หมายถึง ผู้อำนวยการ หรือ
 หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือผู้ช่วยหัวหน้า
 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค หมายถึง ผู้อำนวยการ
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค

เจ้าหน้าที่ หมายถึง ราชการในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
 และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ที่มีตำแหน่งเป็นผู้ปฏิบัติการในฝ่ายต่าง ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้จะได้นำเสนอต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อ
 พิจารณาและเสนอแนะไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคต่าง ๆ อันจะเป็น
 ประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานในค่านวิชาการศึกษาให้สนองตามความต้องการ
 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดต่อไป

2. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคาดหวังกับการ
 ปฏิบัติจริงจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขสภาพที่ยังไม่สมบูรณ์ทางค่านวิชาการศึกษา
 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค